

Rapport 2007:89

Arkeologisk utredning etapp 2

Rambodal 1:3 m fl

Styrstad och f d Sankt Johannes socknar
Norrköpings kommun
Östergötlands län

Petter Nyberg

Rambodal 1:3 m fl

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat	4
Åtgärdsförslag	7
Schaktbeskrivningar	7
Referenser	9
Tekniska uppgifter	12
Bilaga 1. Anläggningstabell	13
Bilaga 2. Profilritningar	14

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

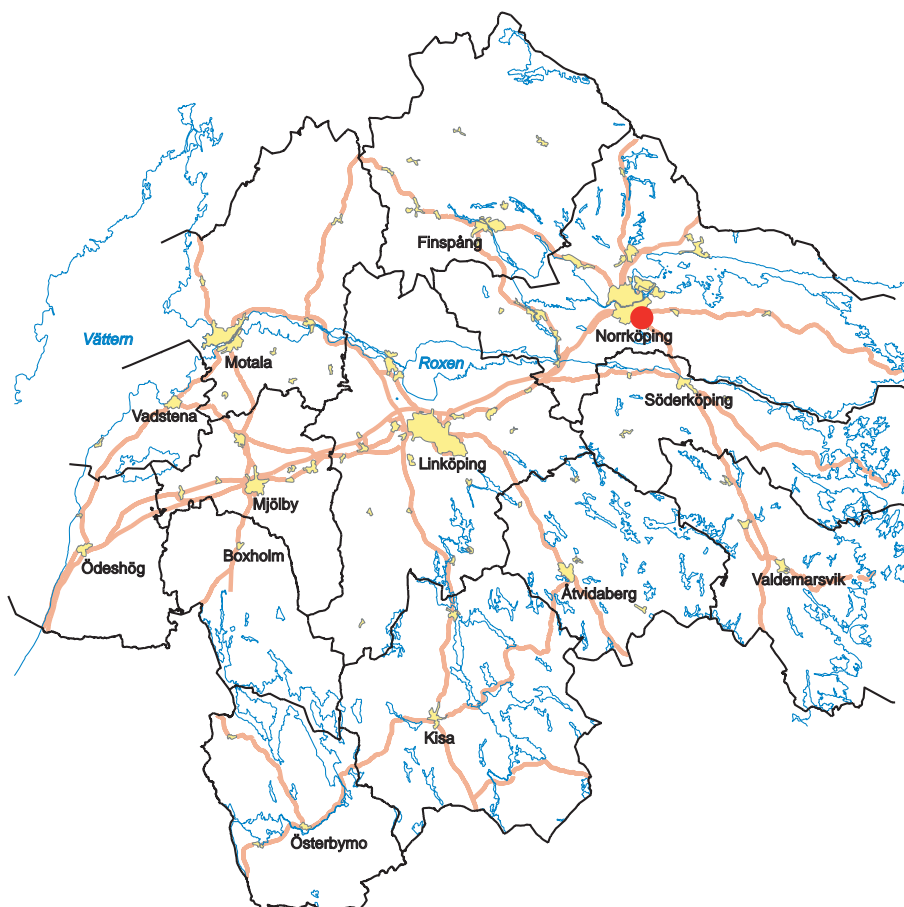
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

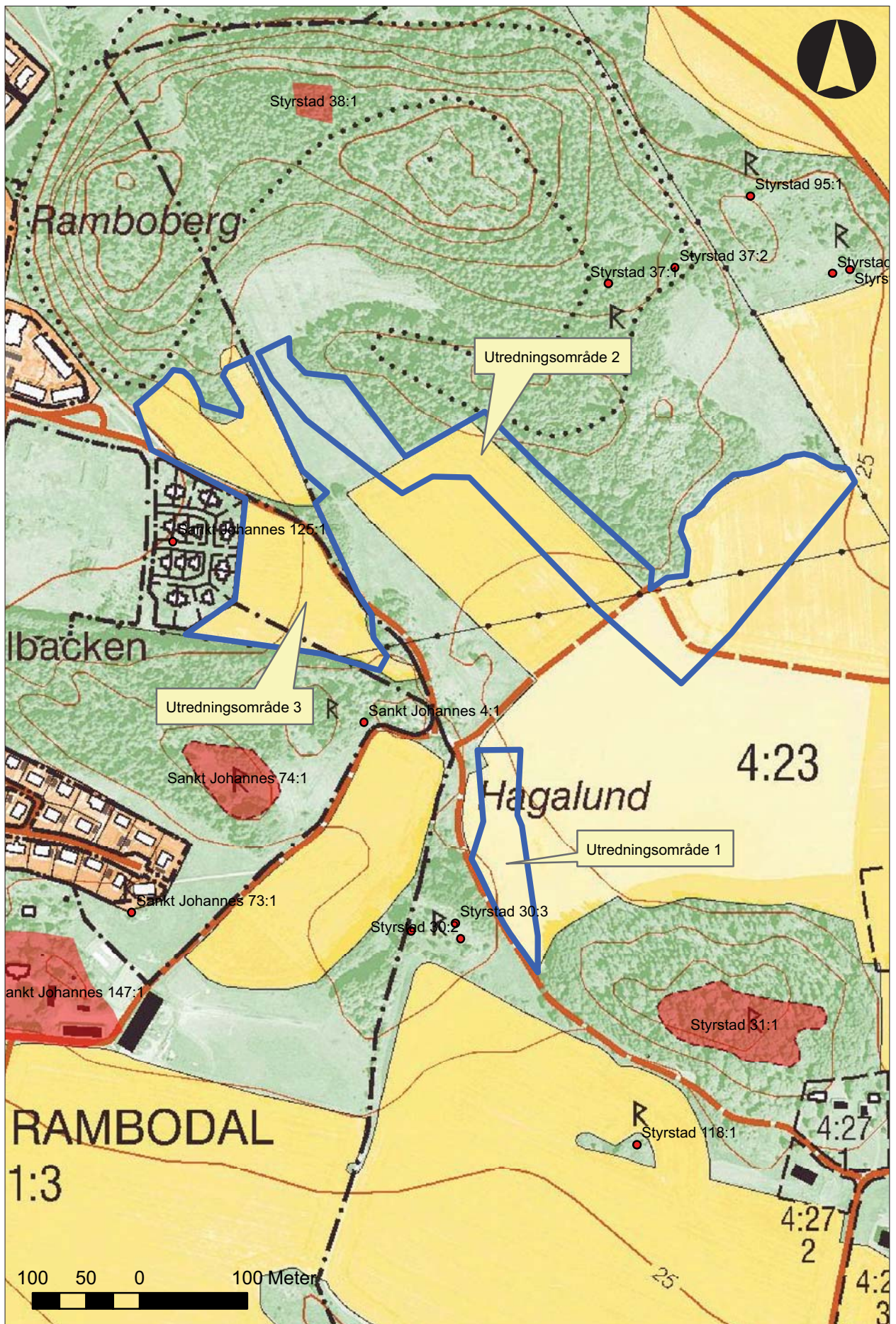
Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde under september 2007 en arkeologisk utredning etapp 2. Den arkeologiska utredningen föranleddes av planerad detaljplan för Rambodal 1:3 m fl fastigheter i Styrstad och f d Sankt Johannes socknar i Norrköpings kommun. Vid en arkeologisk utredning etapp 1 som utfördes under våren 2007 bedömdes tre objekt utgöra presumtiva boplatsslägen. Vid utredningen etapp 2 drogs sökschakt inom och i anslutning till dessa tre objekt. Vid samtliga tre objekt förekom kulturlager och/eller anläggningar av boplatsskaraaktar. Östergötlands länsmuseum föreslår att en arkeologisk förundersökning ska ske i anslutning till dessa lämningar före vidare exploatering.

Beslut om fortsatta arkeologiska åtgärder fattas av Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Petter Nyberg
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med utredningsområdena markerade. Skala 1:5 000.

Inledning

Den arkeologiska utredningen föranleddes av ett planerat förslag till detaljplan för Rambodal 1:3 m fl fastigheter i Styrstad och f d Sankt Johannes socknar i Norrköpings Kommun. Eftersom länsstyrelsens bedömning var att sedan tidigare ej registrerade fornlämningar kunde påträffas inom detaljplaneområdet utfördes en arkeologisk utredning etapp 1. Inom området för utredningen framkom då inga nya fasta fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar. Däremot bedömdes tre objekt utgöra presumtiva boplatslägen utifrån deras topografiska läge i terrängen. De tre objekten utgjorde tillsammans en yta på ca 4,5 hektar (Nyberg 2007).

Efter att den arkeologiska utredningen etapp 1 redan utförts och rapporterats gjordes ett antal förändringar i detaljplanen, vilka innebar att samtliga områden för den arkeologiska utredningen etapp 2 justerades och blev till ytan större. De tre områdena för den arkeologiska utredningen etapp 2 utgjorde tillsammans en yta på ca 7,7 hektar.

Områdesbeskrivning

På och intill höjderna kring utredningsområdet finns ett stort antal registrerade fornlämningar (Styrstad RAÄ 31, 37, 38, 55, 56, 94, 95, 118, Sankt Johannes RAÄ 5, 7, 72, 73, 74, 147). I det absoluta närområdet ligger flera stensättningar (RAÄ 30, Styrstad sn, RAÄ 4, f d S:t Johannes sn), en skärvestenshöj (RAÄ 30, Styrstad sn) och en fyndplats av en enkel skaft-hålsyxa (RAÄ 125, f d S:t Johannes sn).

Flera arkeologiska utredningar och undersökningar har tidigare utförts väst och sydväst om det aktuella utredningsområdet. Norr om RAÄ 5 (S:t Johannes sn) har två utredningar utförts i anslutning till befintliga gator (Claréus 1987; Nilsson, Pia 2000). I anslutning till Sankt Johannes RAÄ 73 (skålgropsförekomst) och RAÄ 74 (gravfält), utfördes april 1990 en utredning i form av fosfatkarteringar (Larsson 1991). Inga fornlämningar iaktogs vid dessa tillfällen.

Vid Brännestad har flera nya fornlämningar (boplatser, skålgropar, kulturlager) påträffats i samband med utredningar inför detaljplanläggning av området (Nilsson, Per 2002a-c). Vid en förundersökning 2003, strax öster om gravfältet RAÄ 5 (S:t Johannes sn), hittades på Tallbackens krön två plattformsavslag i kvarts. I övrigt påträffades inget av arkeologiskt intresse vid denna undersökning (Nilsson, Per 2003).

Östergötlands länsmuseum utförde våren 2007 en arkeologisk utredning etapp 1 i det aktuella detaljplaneområdet. Inom området framkom då inga nya fasta fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar. Däremot bedömdes tre objekt utgöra presumtiva boplatslägen utifrån deras läge i terrängen (Nyberg 2007).

Det är dessa tre objekt som utgör utgångspunkt för utredningsområdena etapp 2.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen etapp 2 var att fastställa huruvida fast fornlämning kom att beröras av detaljplanen. Det samlade resultatet från utredningen skall kunna utgöra ett underlag för uppdragsgivaren i fördjupat planeringsarbete samt utgöra en grundstomme för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska utredningen etapp 2 utfördes i form av sökschaktsgrävning. Sökschakten togs upp med hjälp av en grävmaskin inom utvalda delar av utredningsområdet. Dokumentation utfördes med inmätning och ritning.

Resultat

Utredningsområde 1

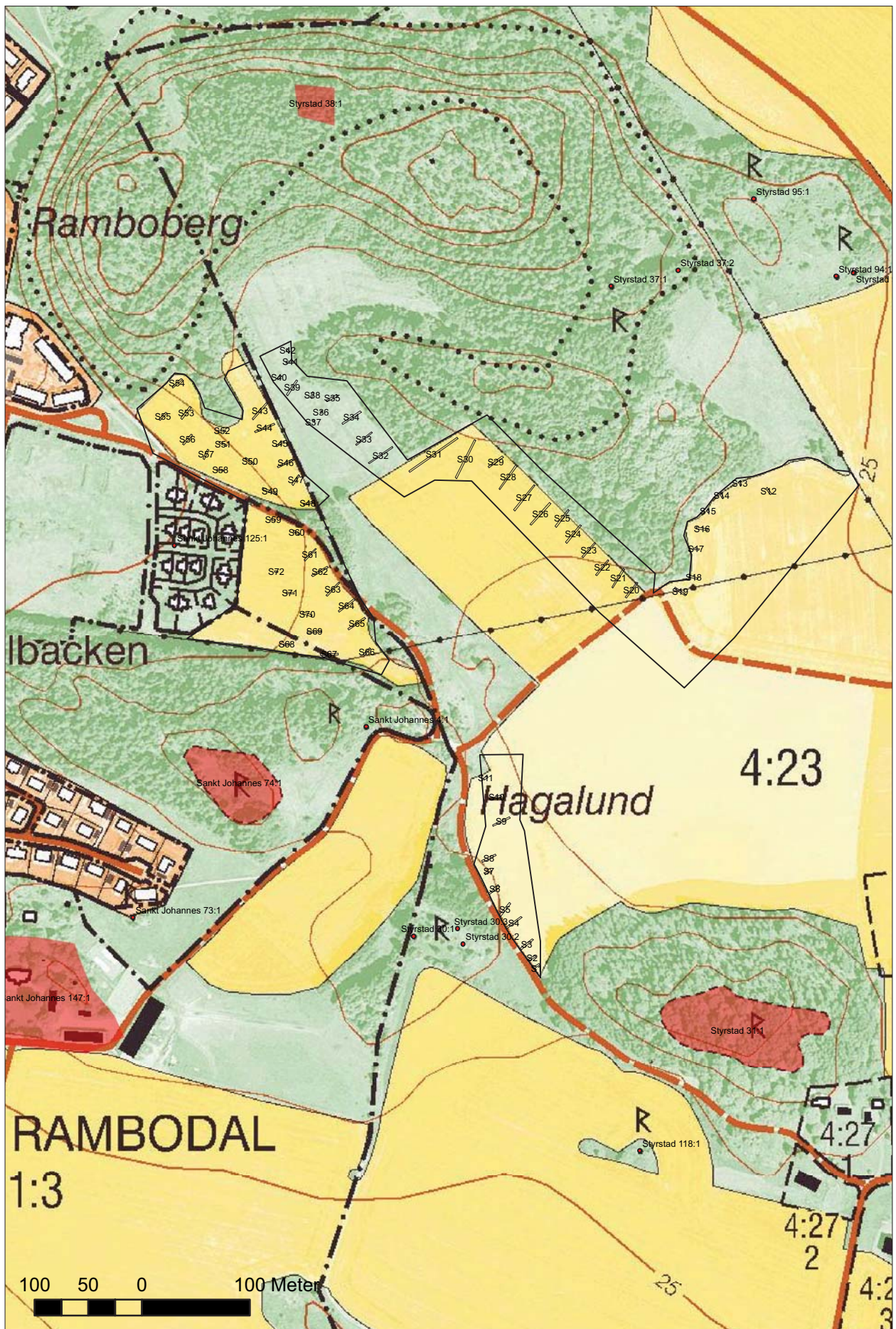
Inom utredningsområde 1 grävdes elva sökschakt (S1 - S11). I två av schakten (S7, S8) påträffades boplatslämningar. Boplatslämningarna utgjordes av ett stolphål (A3), en härd (A2) och en odefinierad anläggning (A4). I schakt 6 påträffades dessutom ett sotigt kulturlager med skärvig sten (A1). De påträffade lämningarna fick fornlämningsnummer RAÄ 153, Styrstad sn. I den västra delen av schakt 11 påträffades dessutom fragment av taktegel. I övriga schakt påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Utredningsområde 2

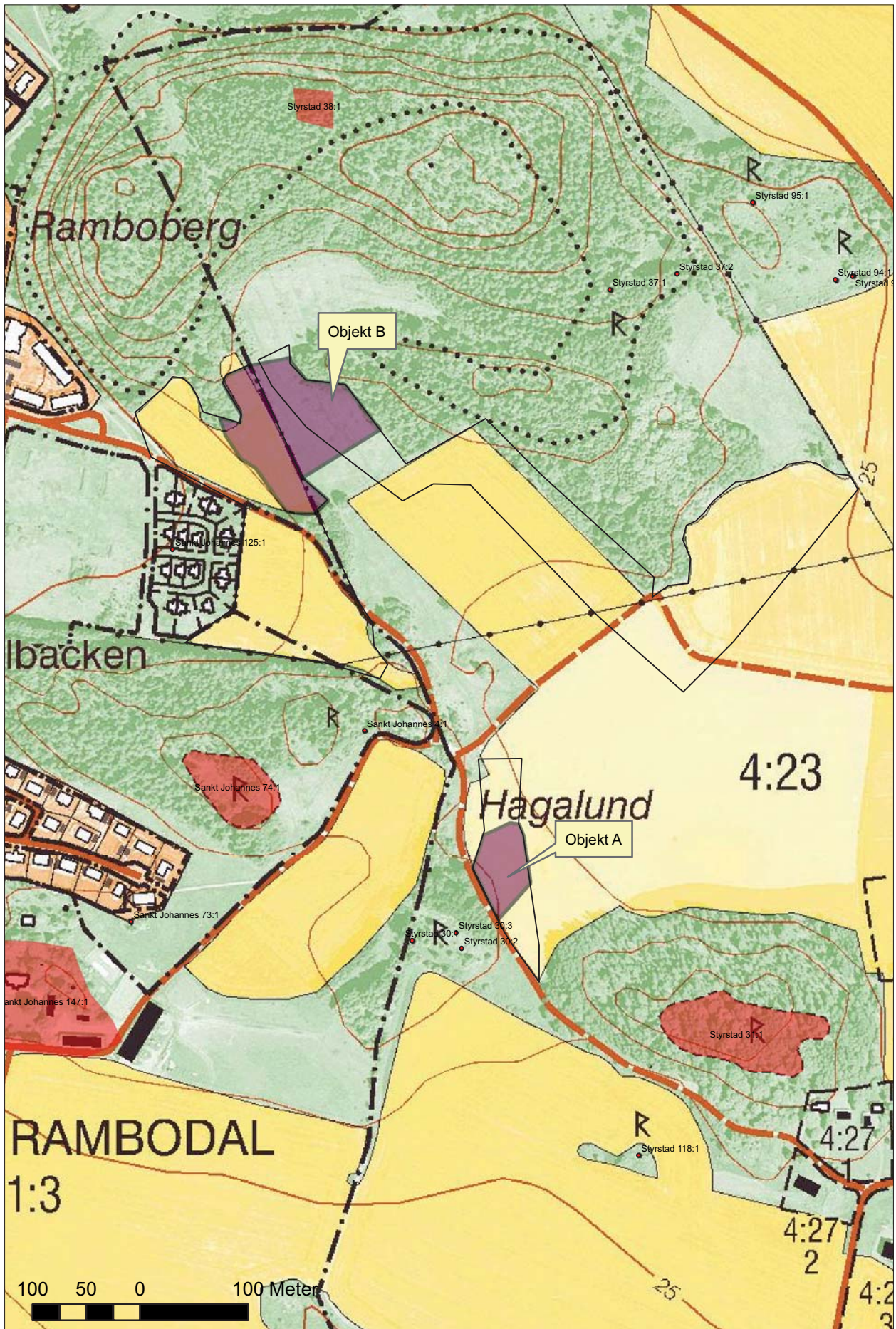
Inom utredningsområde 2 grävdes 31 sökschakt (S12 - S42). I områdets nordligaste del (S35, S36, S38) påträffades ett sotigt kulturlager med inslag av bränd lera och skärvig sten (A5). I schakten närmast kulturlagret (S34, S37, S39, S40, S41) gjordes fynd av bränd lera, små fragment av kol och spridda sotfläckar. Kulturlagret fick fornlämningsnummer RAÄ 151, Styrstad sn. I övriga schakt påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Utredningsområde 3

Inom utredningsområde 3 grävdes 30 sökschakt (S43 - S72). I områdets nordöstligaste del (S44, S45, S47), på krönet av en sydvästslutning, påträffades lämningar av boplatsskärvt. Lämningarna utgjordes av två stolphål (A6, A10), en härd (A7), en koncentration av skärvsten (A9) och ett sotigt kulturlager med skärvig och skörbränd sten (A8). De påträffade

Figur 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med schakten markerade. Skala 1:5 000

6 *Figur 4. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med de föreslagna förundersökningsområdena markerade. Skala 1:5 000.*

lämningarna fick fornlämningsnummer RAÄ 152, Styrstad sn (A6, A7, A8) och RAÄ 154, Styrstad sn (A9, A10). I övriga schakt påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Åtgärdsförslag Utredningsområde 1

Östergötlands länsmuseum föreslår att en arkeologisk förundersökning sker i anslutning till de boplatslämningar som påträffats inom utredningsområde 1 för att söka fastställa deras karaktär, vilket inbegriper utbredning och datering samt potential för eventuell vidare undersökning. Det område som föreslås för förundersökning benämnes objekt A.

Utredningsområde 2 och 3

Östergötlands länsmuseum föreslår att en arkeologisk förundersökning sker i anslutning till boplatslämningarna inom utredningsområde 2 och 3 för att söka fastställa deras karaktär, vilket inbegriper utbredning och datering samt potential för vidare undersökning. En förundersökning bör även söka klargöra relationen, d v s om det finns ett rumsligt och/eller kronologisk samband, mellan kulturlagret inom utredningsområdet 2 och de boplatslämningar som påträffats inom utredningsområde 3. Det område som föreslås för förundersökning benämnes objekt B.

Schaktbeskrivningar

Schakt 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10

Längd: 6,0 – 17,5 m

Bredd: 1,5 m

Djup: 0,3 – 0,6 m

Innehåll: Fyllning bestående av mörk brun sand. I schakten påträffades inget av arkeologiskt intresse

Schakt 6

Längd: 12,0 m

Bredd: 3,1 m

Djup: 0,5 – 0,6 m

Innehåll: Fyllning bestående av mörk brun sand. I schaktet påträffades kulturlager (A1). Undergrunden bestod av ljus rödbrun sand.

Schakt 7

Längd: 6,5 m

Bredd: 2,8 m

Djup: 0,4 – 0,5 m

Innehåll: Fyllning bestående av mörk brun sand. I schaktet påträffades en härd (A2). Undergrunden bestod av ljus rödbrun sand.

Schakt 8

Längd: 14,0 m

Bredd: 1,5 m

Djup: 0,4 – 0,5 m

Innehåll: Fyllning bestående av mörk brun sand. I schaktet påträffades ett stolphål (A3) och en odefinierad anläggning (A4). Undergrunden bestod av ljus rödbrun sand.

Schakt 11

Längd: 4,0 m

Bredd: 1,5 m

Djup: 0,6 m

Innehåll: Fyllningen bestod av mörk brun sand. I schaktets västra del påträffades fragment av taktegel. I övrigt påträffades inget av arkeologiskt intresse i schaktet. Undergrunden bestod av grått grus.

Schakt 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19

Längd: 2,0 – 12,5 m

Bredd: 1,5 m

Djup: 0,3 – 0,4 m

Innehåll: Fyllning bestående av mörk brungrå lerig sand. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten. Undergrunden bestod av gulgrå/mörk blågrå lera.

Schakt 20

Längd: 17,5 m

Bredd: 1,5 m

Djup: 0,3 – 0,4 m

Innehåll: Fyllning bestående av mörk brungrå sand. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schaktet. Undergrunden bestod av gulvit sand.

Schakt 21, 22, 23, 24

Längd: 17,5 – 21,5 m

Bredd: 1,5 m

Djup: 0,3 – 0,7 m

Innehåll: Fyllning bestående av mörk brungrå lerig sand. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten. Undergrunden bestod av gulgrå sandig lera.

Schakt 25, 26, 27, 28, 30, 31

Längd: 20,0 – 55,0 m

Bredd: 1,5 m

Djup: 0,4 – 0,5 m

Innehåll: Fyllning bestående av mörk gråbrun sand. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten. Undergrunden bestod av gråvit sand.

Schakt 29

Längd: 16,5 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,5 m
Innehåll: Fyllning bestående av mörk brungrå sand.
Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schaktet.
Undergrunden bestod av ljus grå sandig lera.

Schakt 32, 33, 42

Längd: 4,0 – 27,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,4 – 0,5 m
Innehåll: Fyllning bestående av mörk brungrå lerig sand. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten. Undergrunden bestod av gråbrun sandig lera.

Schakt 34

Längd: 21,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,3 – 0,6 m
Innehåll: Fyllning bestående av mörk brungrå lerig sand. Enstaka fragment av bränd lera påträffades i schaktet. Undergrunden bestod av gråbrun sandig lera.

Schakt 35

Längd: 11,0 m
Bredd: 1,5 – 2,6 m
Djup: 0,3 – 0,6 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun lerig sand. Under denna framkom ett ca 0,1 m tjockt kulturlager (A5) bestående av svartsotig sandig lera med inslag av bränd lera, små kolfragment och skärvig sten. Undergrunden bestod av gulbrun sandig lera.

Schakt 36, 38

Längd: 2,5 – 6,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,3 – 0,4 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun lerig sand. Under denna framkom kulturlager (A5) bestående av svartsotig sandig lera med inslag av bränd lera, små kolfragment och skärvig sten. Schakten grävdes inte ner till undergrunden.

Schakt 37

Längd: 1,6 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,4 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk brungrå lerig sand. Schaktbotten bestod av gråbrun sandig lera med enstaka fragment av bränd lera och inslag av kol.

Schakt 39, 40, 41

Längd: 5,0 -16,5 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,3- 0,5 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk brungrå lerig sand. Schaktbotten bestod av gråbrun sandig lera med spridda svarta sotfläckar med inslag av små kolfragment och mycket små fragment av bränd lera.

Schakt 43

Längd: 20,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,5 – 0,6 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schaktet. Undergrunden bestod av gråvit sand.

Schakt 44

Längd: 19,5 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,5 – 0,6 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand. I schaktet påträffades ett stolphål (A6) och en härd (A7). Undergrunden bestod av ljus rödgrå sand.

Schakt 45

Längd: 8,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,3 – 0,4 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand. Under denna framkom kulturlager (A8) bestående av gråsvart sotig sand med skärvig och skörbränd sten samt mycket små kolfragment. Undergrunden bestod av ljus rödgrå sand.

Schakt 46, 48, 51

Längd: 7,5 – 16,5 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,3 – 0,5 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten. Undergrunden bestod av ljus rödgrå sand.

Schakt 47

Längd: 11,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,3 – 0,4 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand. I schaktet påträffades en koncentration av skärvsten (A9) och ett stolphål (A10). Undergrunden bestod av ljus rödgrå sand.

Schakt 49, 50, 52, 53, 56, 57, 58

Längd: 6,0 – 15,0 m

Bredd: 1,5 m
Djup: 0,5 – 0,6 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand.
Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten.
Undergrunden bestod av gråbrun sandig lera.

Schakt 54

Längd: 11,5 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,4 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand.
Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schaktet.
Undergrunden bestod av rödgrått grus.

Schakt 55

Längd: 9,5 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,5- 0,6 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand.
Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schaktet.
Undergrunden bestod av gråbrun sandig lera med inslag av grus.

Schakt 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67

Längd: 4,0 – 19,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,4 – 0,7 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand.
Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten.
Undergrunden bestod av ljus rödgrå/gråvit sand.

Schakt 66

Längd: 8,5 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,3 – 0,5 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand.
Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schaktet.
Undergrunden bestod av rödgrått grus.

Schakt 68, 71, 72

Längd: 5,5 -9,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,4 – 0,6 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun lerig sand. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten. Undergrunden bestod av gråbrun lera.

Schakt 69, 70

Längd: 9,0 – 13,0 m
Bredd: 1,5 m
Djup: 0,4 – 0,6 m
Innehåll: Fyllningen bestod av mörk gråbrun sand.
Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten.
Undergrunden bestod av gråbrun sandig lera.

Referenser

Claréus, Carin. 1987. *Invid fornlämning 5, Ånestad, Norrköpings kommun, Östergötland. Antikvarisk schaktkontroll*. RAÄ, UV Mitt.

Larsson, Mats. 1991. *Arkeologisk utredning i form av fosfatkartering. Östergötland, Sankt Johannes socken, Norrköpings kommun, Rambodal. 1990*. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. Rapport.

Nilsson, Per. 2002a. *Brännestad planområde. Arkeologisk utredning, etapp 1*. Riksantikvarieämbetet, UV Öst. Rapport 2002:31.

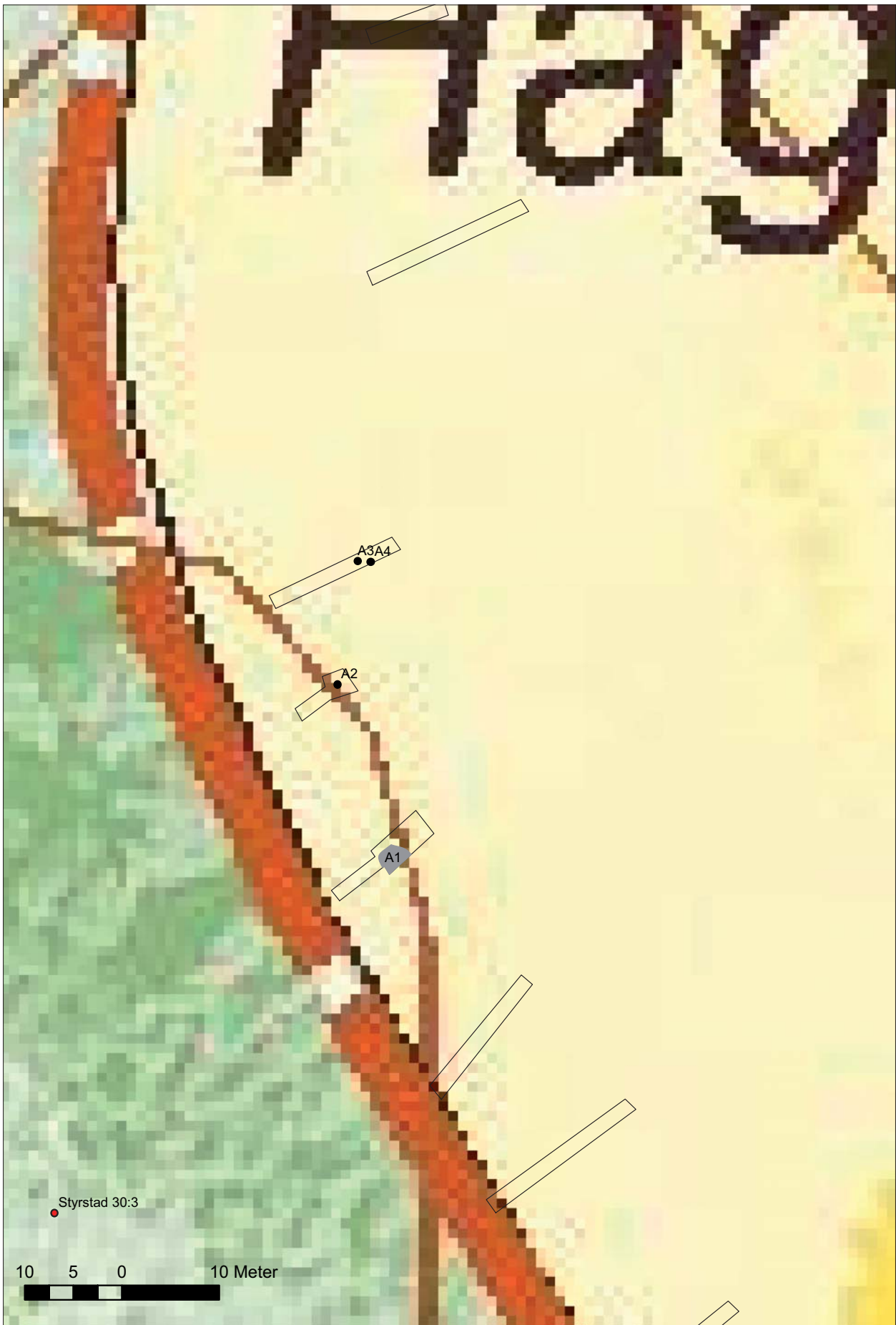
Nilsson, Per. 2002b. *Boplatslämningar vid Brännestad. Arkeologisk utredning, etapp 2 och förundersökning*. Riksantikvarieämbetet, UV Öst. Rapport 2002:32.

Nilsson, Per. 2002c. *Boplatslämningar vid planerad gång- och cykelväg mellan Brännestad och Rambodal. Arkeologisk förundersökning*. Riksantikvarieämbetet, UV Öst. Rapport 2002:33

Nilsson, Per. 2003. *Ny bussgata mellan Ånestad och Rambodal nära gravfältet RAÄ 5. Ånestad-Rambodal, f d St Johannes socken, Norrköpings kommun, Östergötland*. Riksantikvarieämbetet, UV Öst. Rapport 2003:49.

Nilsson, Pia. 2000. *Ett järnåldersgravfält vid Rambodalsskolan. Norrköpings och St Johannes socknar, Norrköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk förundersökning*. RAÄ. Rapport, UV Öst 2000:20. Linköping.

Nyberg, Petter. 2007. *Rambodal 1:3 m fl. Rambodal 1:3 m fl, Styrstad och f d S:t Johannes socknar, Norrköpings kommun, Östergötlands län. Arkeologisk utredning etapp 1*. Rapport 2007:40. Östergötlands länsmuseum.

10 *Figur 5. Utdrag ur digitala Fastighetskartan över schakten med kulturlager och anläggningar inom utredningsområde 1. Skala 1:500*

Figur 6. Utdrag ur digitala Fastighetskartan över schakten med kulturlager och anläggningar inom utredningsområde 2 och 3. Brun färg indikerar att schaktet innehöll bränd lera och/eller sofffläckar och kol. Skala 1:600.

Tekniska uppgifter

Lokal	Rambodal 1:3 m fl
Socken/Stad	Styrstad och f d Sankt Johannes socknar
Kommun	Norrköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 151, 152, 153, 154 (Styrstad sn)
Ekonomiska kartans blad	086 85 (8G 8f Styrstad)
Koordinater	X6494210 - X6493690, Y1525656 – Y1526220
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
(Höjdsystem)	-
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 2
Länsstyrelsens dnr	431-1067-07
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
Länsstyrelsens beslut	2006-08-27
ÖLM dnr	421/07
ÖLM projektnr	530686
Uppdragsgivare	Norrköpings kommun, Mark- och exploaterings enheten
Kostnadsansvarig	Norrköpings kommun
Projektledare	Petter Nyberg
Personal	-
Fältarbetstid	2007-09-10 t o m 2007-09-12
Totalt undersöktes	7,7 ha
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Petter Nyberg
Renritning	Johan Levin
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273 Rapport 2007:89 © Östergötlands länsmuseum

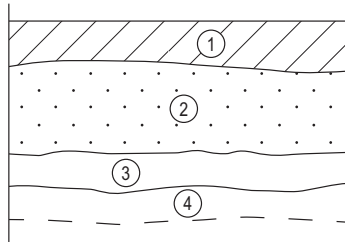
Bilaga 1. Anläggningstabell

Anl	Klassifikation	Form i plan	Storlek i plan	Djup	Fyllning	Fynd	Undersökt	Övrigt
1	Kulturlager	Oregelbunden	3,00 x >2,00 m		Mörkgrå/svartsotig sand med skärvsten	Nej	Nej	Fortsätter in i den södra schaktväggen.
2	Härd	Oval	1,10 x 0,55 m		Svartsotig sand, skärvsten och enstaka kol	Nej	Nej	
3	Stolphål	Rund	0,4 m diam		Mörkgrå sand, rikligt med skärvsten	Nej	Nej	
4	Odefinerad		0,60 x >0,30 m		Svartsotig sand, skärvsten	Nej	Nej	Fortsätter in i den södra schaktväggen.
5	Kulturlager		>26,00 x >22,00 m	0,10 m	Svartsotig sandig lera, inslag av skärvsten och kol	Bränd lera	Delvis	Osäker avgränsning.
6	Stolphål	Rund	0,45 m diam	0,27 m	Gråbrun spräcklig (urlakad) sand	Nej	Ja	
7	Härd	Oval	0,90 x 0,65 m		Mörk gråbrun sand, inslag av sot, kol och skärvsten	Nej	Nej	
8	Kulturlager		5,00 x >1,50 m		Gråsvart sotig sand, skärvig och skörbränd sten, kol	Nej	Nej	Fortsätter in i den södra och norra schaktväggen.
9	Skärvstenkonc.	Oregelbunden	0,80 x 0,50 m		Skärvig sten (0,05 -0,10 m stora)	Nej	Nej	
10	Stolphål	Rund	0,40 m diam		Mörk gråsvart sand med inslag av sot	Nej	Nej	

Bilaga 2. Profiliritningar

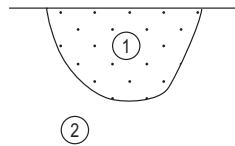
Dnr 421/07:1

A5
Profil mot NV

1. Grästorv
2. Mörk, brun, lerig sand
3. Svart, sotig, sandig lera med inslag av bränd lera, kolbitar och skårvig sten (A5).
4. Gulbrun sandig lera (undergrund)

A6
Stolphål

1. Gråbrun spräcklig (urlakad) sand
2. Rödgrå sand (undergrund)

0 1m

Rambodal 1:3, objekt 2 och 3
Styrstad socken
Norrköpings kommun, Ög
RAÄ 151 och 152
Profiliritning
Skala 1:20
Dnr 421/07
2007-09-11 Petter Nyberg
Renritning Johan Levin

Östergötlands länsmuseum utförde under september 2007 en arkeologisk utredning etapp 2. Den arkeologiska utredningen föranleddes av planerad detaljplan för Rambodal 1:3 m fl fastigheter i Styrstad och f d Sankt Johannes socknar i Norrköpings kommun. Vid en arkeologisk utredning etapp 1 som utfördes under våren 2007 bedömdes tre objekt utgöra presumtiva boplatsslägen. Vid utredningen etapp 2 drogs sökschakt inom och i anslutning till dessa tre objekt. Vid samtliga tre objekt förekom kulturlager och/eller anläggningar av boplatsskarakter.